

Madárijesztők

Katica csoportosok munkája

Kedves Szülők és Gyerekek!

Szeretettel köszöntök minden kedves Gyermeket és Szülőt, köztük az óvodánkba újonnan érkező Gyermeket és Szüleiket.

Megkezdjük a 2023/24-es nevelési évet. Bízom benne, hogy ez mindenki számára örömteli, izgalmas élményekkel, programokkal teli év lesz, tele jobbnál jobb közös programokkal.

Tervezzük, hogy a középső és nagycsoportos gyerekeknek kirándulást szervezünk óvodánként különböző helyszíneken.

Az Erzsébet-ligeti Színházba Manó bérleteket váltottunk, amivel gyermekelőadásokra készülünk az iskolába készülő gyermekekkel, elősegítve esztétikai, művészeti nevelésüket.

Rendezvényeinkről az oviújság hasábjain bővebb információ található. A programokat a 16. kerületi Önkormányzat finanszírozza.

Óvodánk jellemzőit és a közeljövőben megújuló dokumentumait honlapunkon <https://napsugar.bp16.hu/> olvashatják.

Köszönjük felajánlásaikat a Játékos Világ alapítvány számlájára, és kérem, ha tehetik, továbbra is támogassák adójuk 1%-val azt.

Bízom benne, hogy hatékony együttműködésünkkel folyamatosan erősítjük a család - óvoda partneri kapcsolatát.

Köszönöm a nevelőtestületünk felé megnyilvánuló bizalmukat. Változatlanul a legjobb tudásunkkal, magas színvonalú pedagógiai munkánkkal igyekszünk megszolgálni, hogy gyermeküket, a legföltettebb kincsüket ránk bizzák.

Skrek Dóra
óvodavezető

XVIII. évfolyam 1. szám - 2023. október
Szerkesztette: Micki Krisztina
Felelős: Skrek Dóra

Zöld óvoda, madárbarát óvoda

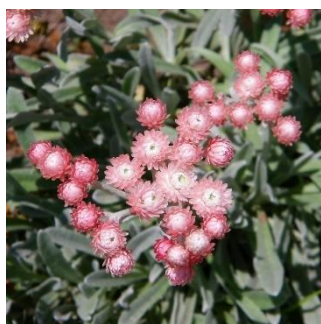

Szárazvirágok, termékek, melyeket kreatívan használhatunk

A szárított virágok, szárított növényi részek gyönyörű díszei lehetnek otthonunknak. Felhasználhatóak akár csokorba kötve, akár alapanyagként asztali díszek, koszorúk, pot-pourri készítésére. Ezek a szárított növényi részek környezetbarát dekorációs elemek, ha pedig az összeállításukhoz nem használ ragasztópisztolyt, csak drótokat és kenderzsinórt, komposztálhatóak is. Azonban nem minden virág és növényi rész alkalmas szárításra, csak azok, melyek nem veszítik el színüket és alakjukat a szárítás során. Ha van kerted, számos szárítható virágot Te is meg tudsz termeszteni, így könnyedén, minimális költséggel juthatsz hozzá ezekhez az alapanyagokhoz. Ha nincs kerted, kirándulásokon a természetben is megtalálatsz néhányat, melyekből tudsz gyűjteni.

Szárítható virágok

Szalmarózsa

A szalmarózsa könnyen nevelhető. szárazságtűrő egyényári virág, napos fekvésű helyre ültethető a tavaszi fagyok elmúltával. A júliustól nyíló fehér, rózsaszín, sárga, narancssárga, bordó virágok 30-40 cm-es szárazon helyezkednek el. Szárításhoz a teljes kinyílás előtti virágok gyűjthetők júliustól októberig.

Sárga cickafark

A sárga cickafark, vagy jószagú cickafark a régi vidéki kertek gyakori virága volt. Kevés gondozást igénylő, napfénykedvelő évelő növény, melynek 100-120 cm-es merev szárain júniustól egész nyáron át nyílnak virágai. A hosszú száron megjelenő sárga

virágok csoportosan mutatnak igazán szépen. Régen a szárazvirág-kötészet nélkülözhetetlen kelléke volt. Gyűjtése júliustól szeptemberig tart, amikor a virágok teljes nyílásban vannak.

Kék iringó

Igénytelen, szárazságtűrő évelő növény, kedveli a tűző napot és a szegényes talajt. Az átültetést nem viseli jól, ezért magvetéssel végleges helyére ültessd. A szúrós, tövises növény virágzása során kékre színeződik. Gömbszerűen elhelyezkedő virágai a 70-100 cm-es száron egész nyáron nyílnak. Szárításhoz a gyűjtést a színeződés kezdetén kell elvégezni. Hasonlóan szárítható a havasi iringó is.

Bíborka

A gombvirágok egynyári lágyszárú növények, a lóhere virágához hasonló gömbszerű, színes virágaival díszítenek. Hazánkban a bíborka ültetése gyakori. Fagyérzékeny növény, a palántákat csak május második felében ajánlott kiültetni. Bokros megjelenésű, a virágok 35-70 cm-es száron helyezkednek el, nyártól az őszi fagyokig virágzik. Meleg- és szárazságtűrő növény. Vágott virágnak is alkalmas, szárításhoz júliustól szeptemberig gyűjthető.

Celózia

A celózia fajok cserepes vagy egynyári dísznövények, melyek virágai száríthatóak, színüket szárítás után is hosszan megtartják. A palántákat május második felében ültessd ki meleg- és napfényes helyre. Szárításhoz a teljesen kinyílt virágokat gyűjtsd, a tarajos celózia magas víztartalmú virágát gyorsan kell szárítani a penészesedés elkerülése érdekében; a fűzeres celózia virágai őszi végén gyűjthetőek.

Sóvirág

A különböző sóvirágfajok kedvelik a napos, száraz fekvést. Az egynyári sóvirág palántázandó kerti virág fehér, rózsaszín, sárga, lila virágszínekkel. Az évelő sóvirág vagy tatár sóvirág fehér színű virágokkal örvendeztet meg. Szárításhoz a teljes virágzástól gyűjtsük a növényt május-július között.

Ékes vasvirág

A vasvirág 20-50 cm magas egynyári növény. Állandó helyére vethető, lilás- rózsaszín virágai júniustól szeptemberig nyílik.

Giliszaűző varádics

80-120 cm magas, nedves területeken gyakori növény. Biokertekben a hangyák távoltartására ültetik. Júniustól szeptemberig virágzik.

Kék szamárkenyér

Bokros növekedésű, szúrós, tövises évelő. A félárnyéket és a száraz talajt is elviseli. Gömb alakú virágai májustól júliusig nyílnak. Alkalmas vágott virágnak, és a szárazvirág kötészetben is kedvelt alapanyag.

Papírvirág

50-60 cm magasra növő, dúsan elágazó egynyári virág. A palántákat május második felében ültess ki, fehér virágai júliustól szeptemberig nyílnak. Szárításhoz a virágokat kinyílás előtt kell leszedni, amikor a virág sárga, középső része még nem, vagy éppen csak látható. Száradás során fognak kinyílni a virágok.

Levendula

A gyógynövényként jól ismert levendula virágai a szárazvirág kötészetben is kedvelt alapanyag. Meleg- és napfényigényes növény, gyűjtése június-júliusban, amikor a virágok elkezdnek nyílni, de még csak 1/3-a nyílt ki.

Zsálya

Szárításra kedvelt a hamvas zsálya, mely viszonylag igénytelen, ugyanakkor fagyérzékeny, de enyhe teleken áttelel. Az orvosi zsálya szárított leveles szára alapul szolgálhat a száraz virágcsokorhoz.

Fűzérés díszcsorba

60-90 cm magas évelő lágyszárú, melynek virágai igen különleges megjelenésűek. A rózsaszín vagy lila virágok fentről lefelé nyílnak július- augusztus között. Vágott- és száraz virágnak is alkalmas.

Pázsitfűfélék

A pázsitfűfélék száraz kalászvirágzata kitűnően illik szárazvirág-csokrokba. Felhasználható a búzát, árpát, kölest, cirkot, rezgőfüveket, de kedvelt még a pampafű, tollborzfü, árvalányhaj, valamint a nádfélék.

Hortenzia

A hortenzia nagy, kerek virágzata pompásan mutat vágott virágként, de szárított kompozíciókban készítésére is kiválóan alkalmas. Minden fajtája nyártól ősziig virít, és jól száradnak. Fehér, kék, rózsaszín és lila színben is találkozhatunk vele. Szárításhoz teljes nyílásban a virágokat kb. 10 cm hosszú szárral kell lemetszeni.

Csarab

A csarab (seprűvirág) nyár közepén hozza számtalan, apró, harang alakú virágát. Akinek nincs kertje, dézsában vagy erkélyládában is tarthatja. Szárazon vázába téve is szép.

Fátyolvirág

Ezzel a virággal tökéletesen ki tudjuk tölteni összeállításainkat. Az apró, de bőséges mennyiségű virágtenger önállóan is megállhatnak egy felhőszerű, puha csokorba. Nyártól ősziig virágzik. Dél körül vágjuk le ágait, amikor néhány virág már kinyílt.

Rózsza

A legnépszerűbb virágok közé tartozik. Könnyű szárítani és elrendezni ezeket a színes virágokat, és ugyanolyan szépen fognak mutatni hosszú ideig, mint a vágás napján.

Árvácska

Bármikor gyönyörködhetünk a kis árvácska virágokban, ha megszáritjuk őket. Rengeteg féle színben találkozhatunk vele, így nyugodtan kedvünkre válogathatunk.

Bazsarózsa

Kevés virág szállhat versenybe a bazsarózsa fodros virágaival. Ez a hosszú életű évelő tökéletes fókusz lehet mind a friss, mind a szárított virágösszeállításunkban. Könnyen szárítható, így egész évben elkápráztat minket rózsaszín, piros, fehér vagy sárga szirmaival.

Disznóparéj

Másnéven amarán. Ez a könnyen nevelhető, egynyári növény élénk színű, egyenes, hosszú, lelógó virágkötegekkel virít a nyár végén. A bojtok különösen jól mutathatnak tárolók oldalain. Az amarán megőrzi színét, amikor szárítjuk, így hosszan tartós díszítéseket készíthetünk belőlük.

Bojtocska

Az egyik legjobb vágni való növény a bojtocska. Homályos kis kék, rózsaszín vagy fehér virágokból álló fürtjei hóállók és egész nyáron virágoznak. A virágait és szív alakú leveleit gyakran használják dekorációk kitöltésére, és beltéren is kellemes megjelenést mutathatnak.

Kakastarój

Kiváló fókuszpontja lehet kompozícióknak a kakastarój, feltűnő virágfejekkel, amelyek nyártól ősziig virágoznak. Narancssárga, lila, sárga és krémszínű színekben pompáznak. Az egyik legegyszerűbben magról termeszthető egynyári virág, gyakran újraveti magát.

Cickafark

A cickafark lapos tetejű fürtjei ideális szárított virágot eredményeznek. Ennek a szárazságtűrő évelőnek számos fajtája kapható, sárga, narancssárga, piros, rózsaszín vagy fehér virágokkal. Reggel vagy este vágjuk le őket, és amikor száranként a virágok 80 százaléka kinyílt.

Csíkos kecskerágó

A kecskerágók nem csak a hazai erdők gyakori cserjéi, hanem urbánus parkok gyakori, télen is zöldellő díszei. Ültessük bátran kertünkbe is. Gyűjthető a magtokja.

Lampionvirág/ zsidócsereznye

A lampionvirág szárítható, dekoratív része az ősze pirosra-narancssárgára színeződő termésburok. Könnyen nevelhető évelő növény.

Mák, Pipacs

A nemzetség több tagja dísznövényként megtalálható a kiskertekben. Az érett, száraz toktermés szárazvirág-csokrok dekoratív része, de önmagában, vázába helyezve is dekoratív.

Kerti holdviola/ Júdáspénz

A kerti holdviola kétnyári növény, mely félárnyékban, enyhén nedves talajon fejlődik a legszebben, különösebb gondozást nem igényel. A 60-70 cm-es száron megjelenő lila vagy fehér virágokból érdekes megjelenésű, pénzérmére, halpikkelyre emlékeztető becőtermés alakul ki. Szárításhoz akkor gyűjtsd, amikor a termések zöldes-barna színűek, száradás után távolítsd el a terméseket védő hártyákat, ha maguktól nem estek le. Az európai erdőkben megtalálható erdei holdviola termése mindkét végén lándzsa alakú.

Mácsonya

Útszéleken, mezőkön, parlagon hagyott területeken gyakori kétéves növény az 1-2 méter magasra növő héjakútmácsonya és az erdei mácsonya. Dekorációs értéke a kiszáradó természetes hajtásoknak van az augusztusi virágzást követően.

Len

Egynyári, 40-80 cm magasra növő haszonnövény. Kertbe ültetve nem igényel különösebb gondozást, a napos, száraz területeket kedveli. Világoskék virágai vadvirágos hangulatot kölcsönöznek. Szárazvirágkötészetben a száraz toktermésnek van díszítő értéke.

Csipkebogyó

A vadrózsa és a japán rózsza gyógyhatású áltermése Hazánkban igen elterjedt növény, mely erdők, mezők mentén, cserjésekben szeret élni.

Habszegfű

A hólyagos habszegfű 20–50 cm magas, évelő, lágyszárú, mélyen gyökerező növény. Június és augusztus között virágzik. Szárítható a termése, mely toktermés; fényes halványbarna, belsejében nagyszámú, apró, fekete maggal.

Szárítás menete

A szárításhoz a virágokat akkor kell gyűjteni, amikor még nem nyíltak ki teljesen, ugyanis a szárítás alatt tovább fognak még nyílni! Az összegyűjtött virágok szárait laza csokorba kell kötni és fejjel lefelé lógatva felakasztani sötét, szellős helyen 1-3 hétre!

A levegőn szárítás főleg csokrok és masszívabb virágok kiszárítására ideális. Ilyenek például a rózsák, illetve a kisebb, tartósabb virágok (pl. levendula).

Az érzékenyebb virágokat (pl. liliomok) alternatív módszerekkel érdemes megőrizni. Ilyen például a préselés és a bekeretezés.

Virágok szárítása mikróban is történhet: Öntsük a kvarchomokot a mikrózható edénybe, ezután szedjük le a virág leveleit, és vágjuk le a szára nagy részét, majd tegyük bele a tálba a virágfejeket, és fedjük be az egészet a maradék kvarchomokkal. Ezután betehetjük a mikróba, és indítsuk el 30-30 másodperces programokra.

Ne várj túl sokáig a virágok kiszárításával, mert a teljesen kifejlett virágok valószínűleg ledobálják majd magukról a szirmaikat a folyamat során. A szárított virágok hamar elveszítik a színüket, ha napfény, vagy extrém hőmérséklet éri őket, ezért tartsd kiszárított virágaidat hűvös helyeken, és védő őket a napfénytől!

Száraz virágok festése, színezése

A festéshez ma már kifejezetten erre a célra szánt spray-k kaphatók. A másik módszer az élelmiszer-, de leginkább a textilfestékek alkalmasak.

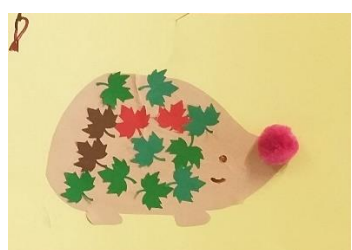
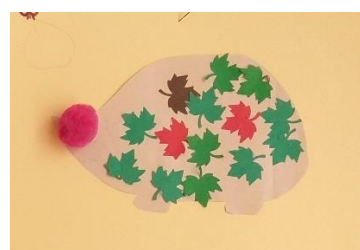
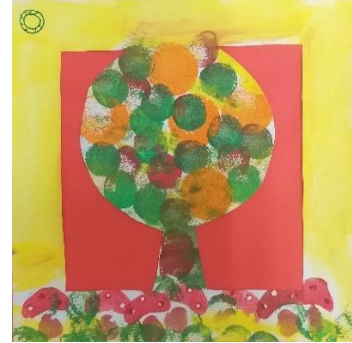
Keverjük el tetszőleges mennyiségű festékport hideg vízben, majd a színezendő növényeket addig tartsuk a keverékben, míg a kívánt erősségű színt el nem érik. A beszínezett növényeket azután terítsük ki újságpapírra, hogy megszáradjanak.

Ötletek a szárított virágok felhasználására

- Keverj össze néhány esszenciaolajat és virágszirmot némi házi készítésű potpourrihoz.
- Készíts árnyékdobozt leglátványosabb szirmú virágaidból.
- Készíts szezonális díszeket az épp közelgő ünnepek alkalmából.
- Tölts fel néhány befőttesüveget színes virágokkal a romantikus hangulat megteremtéséhez.
- Készíts szezonális koszorút bejárati ajtóra.
- Kereteztesd be kedvenc préselt virágaidat egy-egy kézzel írott idézet, vagy verssor kíséretében.
- Mártsd viaszba virágaidat, hogy örökké tartsanak!

Pillangó csoportosok munkái

Őszi bakancslista gyerekeknek

Bár még szép idő van, már nincs kánikula, beköszöntött az ősz.

Amikor szinte egyik napról a másikra meglep bennünket az őszi idő, hirtelen nem is tudjuk, hogy milyen programot is szervezzünk a gyerekekkel.

Ilyenkor jól jön egy előre elkészített családi (bakancs) lista, amelyen később már csak pipálni kell a megvalósult terveket.

Azon kívül, hogy a közös program nagyon jó családi szórakozás és élmény, szuper alternatíva a TV vagy a számítógéppel szemben is, ahonnan nem könnyű elcsábítani a gyerekeket.

Íme néhány ötlet, melyekből válogatva saját családi bakancslistát készíthetnek, és amelyekkel még szebbé varázsolhatják ezt az időszakot.

- Sétáljunk az őszi napsütésben
- Gyűjtsünk színes faleveleket
- Szervezzünk erdei kirándulást, ahol begyűjtjük az őszi terméseket: dió, gesztenye, makk, falevél, őszi termések.
- Készítsünk gesztenyefigurákat
- Fessünk őszi faleveleket
- Ültessünk fát, őszi virágokat
- Készítsünk őszi színekben pompázó gyurmákat
Az elkészült gyurmákból készítsünk gyurmafigurákat
- Készítsünk levélgyűjteményt: A kirándulások, séták alkalmával gyűjtsünk őszi faleveleket. Préseljük le őket, majd, ha kiszáradtak ragasszuk fel egy rajzlapra, írjuk rá mikor hol gyűjtöttük őket.
- Süssünk süni sütit
- Vegyük elő az idei és a tavalyi nyári fotókat, és meséljünk a nyaralási élményekről
- Készítsünk puzzlet
- Játsszunk a saját készítésű társasjátékkal
- Készítsünk libanapi lámpást
- Készítsünk termésképeket: kukorica, bab, szoty, tökmag segítségével
- Látogassunk meg egy könyvtárat

- Menjünk el egy szőlőszüretre, és kóstoljunk mustot
- Vegyük elő a diavetítőt és rendezzünk házimozit
- Készítsünk a lakásba bunkert párnák, plédek, székek segítségével
- Süssünk almát desszertnek
- Tanuljunk meg egy őszi verset, mondókát
- Ülünk ki a teraszra, az erkélyre és igyunk egy bögre csipkebogyó teát
- Készítsünk őszi lakásdekorációt
- Sétáljunk az esőben (gumicsizma, esőkabát kötelező)
- Eső után menjünk és keressük meg a környék legnagyobb és legkisebb pocsolyáját
- Készítsünk bábót, és azok segítségével játszunk el egy mesét
- Készítsünk, és játszunk lufitollással
- Süssünk gesztenyét
- Énekeljünk, meséljünk tábortűz mellett
- Süssünk szalonnát, pillecukrot
- Készítsünk télire madáretetőt
- Készítsük dióhéjból katicát
- Faragjunk töklámpást
- Készítsünk tököt papírtányérból
- Készítsünk vicces fotókat az őszi avarban
- Süssünk libakekszet
- Készítsünk papírból zöldségeket, gyümölcsöket a játékkonyhába
- aszaljatok gyümölcsöt
- egyetek héjában sült krumplit
- Szedjete almát, diót. Ha nincs saját kertetek, keressetek Szedd magad akciókat a környéken.
- Ilyenkor is jó móka a biciklizés, rollerezés.
- Rendezetek csigafutamot, egy esős nap után. De vigyázzatok a csigákra.
- Szedjete gombát, ha nem ismeritek őket, csatlakozzatok szervezett túrákhoz. a gombákat mindenképpen ellenőriztessetek.
- Ültessetek őszi-téli virágokat az erkélyre, teraszra.
- Fotózzatok színes, őszi tájat.
- Melegedjete egy jó kis kerti tűznél, de csak biztonságos helyen.
- Ha már ég a tűz, készítesetek kürtőskalácsot.
- Vegyétek elő a tavalyi csillagszórókat és gyűjtsátok meg egy hétvégi őszi napon.

- Csodáljátok a kilátást egy magas épületből, kilátóból, hegy tetejéről.
- Készítsetek egy gereblyével levéllabirintust! Aztán lehet szaladgálni.
- Válogassátok át a gyerekruhákat, és a játékokat, és adományozzátok rászorulóknak.
- Nézzétek az ablakból együtt az esőt. Közben mondókázhattok, énekelhettek is.
- Már az ovisok is tudnak körmöcskézni, ezzel a technikával készülhet puha ékszer.
- Készítsetek terméskoszorút!
- Gyúrjatok nemezgolyókat!
- Reptessetek papírrepülőt!
- Játsszatok mozgásos játékokat: Tűz, víz, repülő; Twister, lufidobálás
- Jöhet egy kis közös házimunka is.
- Tanuljatok meg egy táncot, vagy egy koreográfiát a YouTube-ról.
- Pirítsatok kenyeret, főzzetek teát. Próbáljatok ki új ízeket.
- Vegyetek jó meleg fürdőt fürdősókkal, csináljatok kényeztető hétvégét, a kisfiúk kipróbálhatják apa arcszeszét, a lányok anya körömlakkját.
- Készítsetek madárijesztőt

Téli bakancslista gyerekeknek

A tél tűnhet komornak és egyhangúnak, de valójában az év legvarázslatosabb időszaka, ha érkezését kellő nyitottsággal és lelkesedéssel fogadjuk. Tudatos szülőként minden bizonnyal olyan elfoglaltságokat keresünk gyermekünk – vagy akár az egész családnak – számára, amelyek vidámsággal, felhőtlen jókedvvel töltik meg a hosszú téli estéket és a pihenésre, mókázásra hangolt hétvégeket.

Néhány ötlet, melyből összeállítható család saját téli bakancslistája.

- Téli sütit sütni a nyáron eltett kedvenc lekvárunkból.
- Adventi naptárt készíteni a gyerekeknek (kijelölni a helyét, ahol nem érik el).
- Fotózkodni a Mikulással (az összes Mikulással, akivel csak találkozunk).
- TV- és netmentes napot tervezni, tartani... és betartani. :)
- Mézeskalács házikót készíteni.
- Vicces hóembereket és hókuttyákat építeni.

- Korcsolyázni befagyott tavaink valamelyikén (ha nem is tudunk, akkor csak twistelni a jégen egy jót a kijelölt helyeken).
- Készítsünk Adventi koszorút
- Rajzoljunk a párás ablaküvegre
- Menjünk el egy téli kirándulásra
- Készítsünk forró csokit
- Építsünk hóember
- Készítsünk madáretetőt
- Építsünk hóember
- Rendezzünk pizsamapartit
- Készítsünk a nagyinak saját készítésű ajándékot
- Tanuljunk meg egy új mikulásváró mondókát
- Készítsünk hógömböt
- Készítsünk hóembert kartondobozból
- Írjunk karácsonyi üdvözlőlapot a családnak
- Menjünk el korcsolyázni
- Gyúrjunk gesztenyesütit
- Készítsünk téli puzzlet
- Csináljunk szeretetkompótot ajándékba
- Süssünk mézeskalácsot
- Készítsünk karácsonyfadíszet
- Süssünk gesztenyét
- Menjünk el egy karácsonyi vásárba
- Társasjátékozzunk
- Hallgassunk karácsonyi zenét
- Énekeljünk karácsonyi dalokat
- Színezzünk téli színezőt
- Csináljunk hóangyalt
- Szánkózzunk
- Pihe-puha vastag sálát kötögetni
- Karácsonyi filmeket, rajzfilmeket nézni.
- Karácsonyi, téli könyveket kölcsönözni a könyvtárból (nem elfelejteni tavasszal visszavinni).
- Narancsokba szegfűszeget tűzdelni, még akkor is, ha szétmarcangolja az ujjunkat.

- Elmenni egy szabadtéri termálfürdőbe, és ha már ott vagyunk szaunázni is egyet.
- Sütit sütni a Mikulásnak, répát venni a rénszarvasoknak.
- Kézzel írt karácsonyi képeslapokat írni, és elküldeni szeretteinknek.
- Házi készítésű forró csokit kortyolgatni a meleg paplan alatt.
- Lépkedni a hófehér, ropogós és tiszta szűzhóban.
- Hópelyhet enni.
- Mesebeli karácsonyi hangulatot teremteni otthon.
- Saját, házi készítésű karácsonyi ajándékokat készíteni.
- Reggelizős pikniket rendezni a karácsonyfa alatt.
- Becsomagolni az ajándékokat.
- Téli meséket olvasni hosszasan a gyerekeknek, amíg mindannyian el nem alszunk együtt.
- Csillagszórót gyűjtani a szabadban, amikor besötétedik, és szaladgálva rajzolni vele a levegőben.
- Összegyűjteni gyerekekkel közösen a megunt játékokat, és eladományozni őket (...mármint a játékokat).
- Sétálni a téli erdőben és közben ezernyi fotót kattintani.
- Egyedi farsangi jelmezt tervezgetni (ami nem tündér vagy pókember).
- Hóvárat építeni
- Elsöpörni a havat a szomszéd néni háza előtt
- Lesíelni a legközelebbi dombról
- Téli túrára menni
- Hópihéket festeni az ablakra
- Hókiflit sütni

Hogyan lehetünk elég jó segítői gyermekeink érzelmi nevelésének?

Nem válunk a gyermekek bizalmasává és érzelmi nevelésüket elég jó segítőivé azonnal. Néha a gyerekek olyan helyzeteket hozhatnak fel, amelyek kiválthatják a saját érzelmeinket hasonló helyzetekről. Ezeket a pillanatok fontos felismerni, mert felismerés nélkül nehezebbé tehetik a bizalom kialakításának folyamatát és a gyerekekkel való eredményes kapcsolatteremtést, ami azonban az elég jó segítségnyújtás alapja az érzelmi nevelés folyamatában. Tehát, mi történik, ha egy olyan helyzetre adott érzelmi reakciónk van, ami megnehezíti, hogy bele tudjunk érezni az adott gyermek/gyermekek érzelmeibe.

Kihívást a jelentő helyzetek esetén a hatékony megoldás 7 pontja:

1. Tegyük fel, a gyermek megüti egy társát. Az első dolog, hogy felismerjük, hogy nekünk, felnőtteknek saját érzelmi reakciónk van a helyzetre. Nem kell abban a pillanatban megértenünk, hogy honnan jönnek az érzéseink, vagy milyen emlék váltja ki. Elég, ha megértjük, hogy saját személyes reakciónk van.
2. Próbáljuk meg visszatartani a saját érzelmi reakciónkat. Nem figyelmen kívül hagyást jelent ez, csak először a gyermeknek való segítségnyújtás a cél, és ha az megvalósult hatékonyan, akkor utána vissza lehet térni a saját érzelmi szükségletekre. Néhányan hasznosnak találják a vizuális technikát, és a képi ábrázolást ezekben a helyzetekben. Például elképzelik, hogy érzelmeiket egy dobozba teszik, majd a dobozt egy időre egy szekrény polcára helyezik, hogy később visszatérhessenek hozzá, amikor már van rá idejük.
3. Utána, amikor például már eltettük a dobozba a saját szükségleteinket későbbre, kérdezzük meg magunkban: Mit érezhet a gyerkőc? És mire lenne most szüksége?
4. Tegyük a gyermek szükségleteit első helyre és próbáljuk meg az érzelmi nevelést alkalmazni.
5. Érzelmi nevelést támogató kommunikációs javaslatok a gyermek érzelmi állapotához való kapcsolódásra:
  - Most biztosan nagyon tehetetlenül / reménytelenül / frusztráltan / boldogan, szomorúan / csalódottan / etc. lelkesen érzed magad.
  - Oh, hát ez tényleg borzalmasan hangzik.
  - Lehet most szomorú / vagy (érzelmeik közül beilleszteni) dühös vagy / voltál.
  - Bárcsak ne mentél volna át ezen.
  - El sem tudom képzelni, milyen szomorú lehetsz most.
  - Hát én is így éreznék a helyedben.
  - Ez engem is megijesztene.
  - Ez nagyon kellemetlen lehetett neked.
  - Lehet úgy érezted magad, mintha elsüllyednél a padlón.

- Ez bosszantó lehet/ett.
- Nagyon zavarhat/ott ez téged.
- Ez dühítően hangzik.
- Ez nagyon ijesztően hangzik.
- Hú, hát ez nagyon sokkolónak hangzik.
- Ez nagyon izgalmas lehetett!
- Ez nagyon menő!
- Fantasztikusan hangzik!
- Ez milyen jóóóó!
- Most biztos nagyon lelkes vagy!

6. Határok felállítása, és a probléma megoldása

1. Szabjunk határokat a nem elfogadható viselkedésnek. Itt közöljük a gyermekkel kapcsolatos érzéseinket, Személyét és személyiségét ért minősítés nélkül. Tudatjuk a gyermekkel, mi az elfogadhatatlan, és mi elfogadható. Rövid egyszerű mondatokban elmagyarázzuk, hogyan érzünk és tisztázzuk az értékeinket, a szabályokat, és azt, ami az adott közösségre (család, játszótér, kisközösségek, etc.) vonatkozik.

2. Ne használjunk minősítést, kritikát, és más gyermekekkel való összehasonlítást a probléma megoldása közben.

7. Hogy zajlik ez a gyakorlatban? Szituációs példa:

Egy 6 éves kisfiú megüti egy másik gyermeket a játszótéren játék közben. Kerüljük el: Laci, te nagyon rossz vagy! Menj a padra és ülj le!

Használjuk:

Laci, mi nem ütjük egymást a játszótéren.

(Tudatjuk a gyermekkel, mi az elfogadhatatlan.)

Tudom, hogy mérges vagy,

(Segítünk neki az érzelmének megnevezésével abban, hogy találkozzon önmagában az adott érzelem nevével, amit a testében érez.

Fontos: Mivel a gyerekek még nem tudják sokáig megnevezni az érzelmeiket, csak átélik őket, ezért hosszú ideig segítségre van szükségük arra, hogy a bennük zajló érzelmeket megtanulják megnevezni.)

De használj szavakat, ne a kezedet.

(Rövid mondatban elmondjuk, mi a szabály akkor, ha valaki mérges.)

Kérj elnézést a kisfiútól (kislánytól) és mondd el neki, miért vagy mérges.

(Segítséget adunk a gyermeknek abban, hogy a kialakult helyzetet megfelelően tudja kezelni.)

Szilajné Bárdos Mia
gyógypedagógus

Süni csoportosok munkái

Mit kezdünk a tabutémákkal? 1.rész: halál, gyász

Hogyan kezeljük az életünk egyik legnehezebben megfogalmazható tabuját, a halál és a gyász kérdését? Megpróbáljuk körbejárni, mit mondhatunk egy óvodásnak a halálról, kell-e erről beszélnünk vele, mit kezdhet a gyásszal, és hogyan segíthetünk neki feldolgozni azt.

Az életünket körbeveszik a tabuk, de nem vagy nem szívesen beszélünk róluk. A szexualitás, az alkoholizmus, a halál olyan fogalmak, amelyekhez sokszor még szavaink sincsenek, talán részben azért, mert velünk sem beszéltek nyíltan ezekről a témákról. Talán mert a szüleink generációja még szégyenletesnek érezte, talán kellemetlennek, vagy úgy gondolták, nem a gyerekeknek való témák ezek. De szülőként tehetünk azért, hogy a mi gyerekeink életében már ne legyenek tabuk, és nyíltabban tudjanak beszélni ezekről a dolgokról. Ebben segíthet néhány tabutémát érintő gyerekkönyv is, ezekből ajánlunk néhányat.

Mit tud egy óvodás gyerek a halálról? Kell a halálról beszélgetni?

Az élete egy bizonyos szakaszában minden gyerek rákérdez arra, hogy mindannyian meghalunk-e, amelyre tulajdonképpen csak egyetlen jó válasz létezik: igen. A felnőttek sokszor elhárítják a gyerekek halállal kapcsolatos kérdéseit, de mire is kíváncsi tulajdonképpen ilyenkor az óvodás gyerekünk? Nem biztos, hogy a konkrét válaszra van szüksége, inkább elsősorban arra, hogy beszéljessünk erről. **Ahhoz, hogy a gyerekekkel hitelesen és önazonosan tudjunk a halálról beszélni, elkerülhetetlen a saját, halálhoz való viszonyunk átgondolása.** Nemcsak nekünk, de a gyerekeknek is biztosságot ad már önmagában az is, hogy lehet a veszteségeinkről beszélni, ki lehet azt mondani, hogy meghalt valaki, aki fontos volt. Előfordulhat, hogy magunk is félelmet élünk át, amikor a halottról, a halálról beszélünk a gyerekeknek. **Félelmetes sokszor, amit mondunk, a nem tudásnál azonban nincs félelmetesebb.**

A gyerekek nagyon figyelik azt is, hogy hogyan reagálunk a kérdéseikre: megijedünk, eláll egy pillanatra a szavunk, nem is tudjuk, mi a jó válasz? Lehet, hogy így lesz, ám ez egyáltalán nem baj. Mint minden más helyzetben, ekkor is az a legfontosabb, hogy **legyünk hitelesek, legyünk érzelmileg elérhető szülők, és csak azt mondjunk, amit hiszünk. Mondjuk ki, amit érzünk** („Hát most jó nehezet kérdeztél...”, „Nagyon váratlan a kérdésed...”), **legyünk kíváncsiak, és kérdezzünk**. Vajon honnan jöhet ez az érdeklődés: történt valami az óvodában, amiről hallott, vagy a korosztálynak megfelelően kíváncsi? **Az a jó, ha a válaszuk nem elutasító és hártó, hanem érdeklődő**. Beszélhetünk arról is, hogy mi mindent tehetünk és teszünk azért, hogy egészségesek maradjunk.

A veszteségtől nem megkímélni kell, hanem felkészíteni rá

A gyereket minden nehézségtől és fájdalomtól szeretnénk megvédeni és megkímélni. Vannak azonban olyan helyzetek, amikor ez a különben természetes szülői attitűd nem vezet jó megoldáshoz. **A gyerekeket nem a halálról és a veszteségekről való beszélgetéstől kell megvédeni, hanem az életre kell felkészíteni, amelynek természetes velejárója a halál. Ha nem őszintén és a koruknak megfelelően beszélünk a gyerekekkel tulajdonképpen bármilyen témáról, akkor a titkolózás, a kegyes hazugság útját választjuk. Pedig a titok a gyerekek számára nehezen kezelhető, nehezen elviselhető**. Ha a felnőtt nem válaszol, vagy másra tereli a szót, azzal megrémíti őt. Ha a nagypapa meghal, de a gyerek nem kap választ, vagy nem a valódi választ kapja arra a kérdésre, hogy „hol van a nagypapa?”, azzal titkolózni kezdünk, ami bizalomvesztéshez vezethet. **A gyerekek a fájdalmat és a halál tényét könnyebben feldolgozzák, mint a bizalom elvesztését**.

Így gyászol egy óvoda

A gyász feldolgozásában az életkori sajátosságoknak nagyon fontos a szerepe. Az óvoda korú gyerekekre az énközpontú gondolkodás a jellemző, emellett azzal is tisztában vannak már, hogy a cselekedeteiknek van következménye. „A nagymama azért halt meg, mert nem vettem fel azt a

sapkát, amit nekem kötött. Én vagyok tehát a felelős a haláláért.” Nagy különbség még a felnőttek gyászához képest, hogy nem tudnak folyamatosan a veszteségre gondolni, időről időre képesek ugyanolyan önfeledten játszani, mint korábban. **A gyerekeknek nagyon nehéz elviselniük a gyászt, sokszor nem bírják el azt a sok érzelmet, ami egy a veszteség során a környezetükre és rájuk rakódik.** Ezért igyekeznek elkerülni, ám ez semmiképp nem jelenti azt, hogy nem gyászolnak, vagy már hamar túltették magukat a veszteségen. **Játékkal, rajzolással, beszélgetéssel, a döntéseinkbe való bevonással segíthetjük őket. Támogassuk abban, hogy kifejezhesse az érzelmeit!** Fontos, hogy a fájdalmat és az érzelmeinket ne titkoljuk el, emlékezni lehessen arra, aki fontos volt, de már nincsen velünk, lehessen kérdezni, beszélni róla. Előfordulhat, hogy mi magunk sem vagyunk képesek senkivel beszélni az első időszakban. **Ha azonban a gyereket magára hagyjuk, ha nem beszélünk arról, akit elveszítettünk, nem emlékezünk rá, akkor azt tapasztalhatja meg, hogy így múlik el minden, emlékezés nélkül.**

Forrás: Hintalovon Gyermekjogi Alapítvány

Koltai Kinga – óvodapszichológus

(elérhetősége: pszichologus.napsugarovi@gmail.com)

Őszmanók

Katica csoport

Sashalmi Krisztus Király Plébánia

Budapest-Sashalom 1163 Sasvár utca 23., Telefon:403-4929

Kedves Szülők!

Szeretettel várom idén is a középső és a nagycsoportba járó gyermekeket katolikus hittanra. A foglalkozás: ingyenes, vidám, énekes, bábos, mondókás együttlét, amelyben Jézus életét megismerhetik, elsajátíthatják életkori sajátosságuknak megfelelően.

Isten Áldásával:

Mincsics Csilla

hittantanár-nevelőtanár, kisgyermeknevelő-gondozó

(tel.: 06 30 983 6783)

Kedves Szülők!

Tóth-Pap Erika vagyok, a Budapest XVI. kerületi Napsugár Óvoda valamennyi telephelyének szociális segítője. Húsz éve dolgozom a szociális és gyermekjóléti alapellátás területén, melynek elsődleges célja és feladata, hogy segítséget nyújtson a gyermekek családban történő nevelkedéséhez, és elősegítse a gyermekeket érintő veszélyeztető körülmények észlelését és megszüntetését.

A XVI. kerületben a **Napraforgó Család-és Gyermekjóléti Központ és Szolgálat** ingyenesen elérhető szolgáltatások biztosításával támogatja a fenti célokat. A Központ szolgáltatásai többek között az alábbiak: pszichológiai tanácsadás, jogi tanácsadás, mediáció, pár-és családterápia, szülőkonzultáció, kapcsolattartási ügyelet, adományok közvetítése, álláskeresés segítése, adósságkezelési tanácsadás, valamint különböző klubok (Alzheimer betegek hozzátartozóinak klubja, Baba-mama klub, Kamasz klub, Gázoló kiránduló klub, stb.).

Bővebb információk és elérhetőségeink: <https://www.napraforgo16.hu/hirek>

Mit jelent az óvodai szociális segítség? 2018 óta létezik kerületünkben ez a tevékenység, melyet a Napraforgó Központ szolgáltatásként biztosít a kerület intézményeinek és családjainak. Szociális segítőként feladatom a szoros együttműködés a Napsugár Óvoda minden dolgozójával, akik a gyermekekkel napi szinten kapcsolatba kerülnek. Jelen vagyok az óvodai csoportokban, a felmerülő kérdések mentén konzultálok az óvodapedagógusokkal, a tagintézmény-vezetőkkel, a gyermekvédelmi feladatokkal megbízott kollégákkal, valamint az óvoda további szakembereivel (pl. óvodapszichológus, gyógypedagógus, illetékes védőnő). Aktív résztvevője vagyok a gyermekvédelmi jelzőrendszer működtetésének azzal, hogy a nevelési-oktatási, egészségügyi és szociális/gyermekjóléti intézmények közötti információáramlást segítem. Munkám középpontjában a prevenció (megelőzés), a tanácsadás, a tájékoztatás, valamint az információ-és segítségnyújtás állnak.

Milyen típusú problémákkal érdemes hozzám fordulni?

- óvodai nehézségek (pl. magatartási/beilleszkedési problémák, óvodakötelezettséggel kapcsolatos problémák, konfliktushelyzetek az óvodában)
- szociális problémák (pl. anyagi nehézség, hátrányos helyzet, támogatásokhoz való hozzájutás lehetőségei)
- családon belüli konfliktusok (pl. szülők között, szülő-gyermek között, bántalmazás, válás, nevelési kérdések)
- nehezített élethelyzet, családi életvitellel összefüggő nehézségek (pl. betegség, haláleset, elhanyagolás, külföldi munkavállalás stb.)
- függőségek a családban

Hogyan tudok segíteni?

- egyéni tanácsadással, segítő beszélgetéssel, konzultációval, segítségnyújtással a probléma kezelésében
- esetmegbeszélésen/esetkonferencián való aktív részvétellel
- személyes részvétellel a szülő és az óvodapedagógus közötti megbeszélésen: mindketten kérhetik, hogy legyek jelen a megbeszélésen (vitás esetben közvetítőként segíthetem az óvoda és a szülő között fennálló konfliktus rendezését)
- veszélyeztető helyzetben szakmai tanácsokkal támogatom a tagintézmény vezetőjét a jelzés megtételének szükségességéről; szükség esetén jelzést teszek a Központ/Szolgálat felé
- rendszeresen konzultálok a Központunkkal/Szolgálatunkkal már együttműködésben álló családok családsegítőjével, esetmenedzserével
- információt nyújtok az elérhető szolgáltatásokról, a szociális rendszer működéséről, segítséget nyújtok ügyintézésben.

Keressenek bizalommal hétköznapokon 8 és 17 óra között az alábbi elérhetőségeimen:

Tóth-Pap Erika

Tel.: +3620/267-3341

E-mail: toth-pap@napraforgo16.hu

Őszi levelek

Süni csoport

Fejlődik a beszéd

"Mikor a gyerek gőgicsél,

Isten tudja, mit beszél!

Csak mosolyog és integet...

Mit gondol? Mit mond? Mit nevet?"

(Gárdonyi G.)

A nyelv, a beszéd igen természetes, magától értetődőnek tűnő kommunikációs képessége az embernek. Csak mi tudjuk beszélt vagy írott nyelvi formában kifejezni igényeinket, szükségleteinket, érzelmeinket. Mindezt a nyelv teszi lehetővé, amelyet meg kell tanulnunk érteni és létrehozni, hogy a kommunikáció eszközeként tudjuk használni.

Valóban a természet egyik csodája, hogy a gyerek hároméves korára képes birtokban venni az anyanyelvét (akár többet is!), megérti a hozzá intézett beszédet, és mag is létre tudja hozni beszélt formáját. Anyjával, a környezettel való eddigi kapcsolattartást, a testi kontaktust egyre inkább a szóbeli kommunikáció váltja fel. A „Szeretlek!” vagy az „Ügyes vagy!” mondatok hasonló érzetet kelthetnek, mint egy ölelés vagy simogatás. A „Nem szeretlek!” a gyerekekben valódi fájdalmat kelt, és úgy is éli meg, mint a valódi eltaszítottságot.

Hogy tanul meg beszélni?

Napjainkban a kutatók egyetértenek abban, hogy a nyelvelsajátítás nem pusztán utánpótlás eredménye. A gyerek megfigyeli a környezetében beszélőket, elemzés alá veszi a kapott „inputot” (bevitt jeleket), azaz a nyelvi mintát, és próbálja felfedezni annak összetevőit, és szabályait, törvényszerűségeit. Így fedezzük fel anyanyelvünk beszédhangjait, amelyek építőelemei a szavaknak, a hozzájuk kapcsolódó képzőknek, jeleknek, ragoknak. Megtanuljuk a nyelvtant, azaz az elemeket egymáshoz kapcsolni, olyan szókapcsolatokat, mondatokat is létrehozni, amelyeket még senkitől sem hallottunk, mégis megfelelnek az anyanyelvünk szabályainak. Végül birtokba vesszük azt a tudást is, hogy lehet az anyanyelvünket legjobban úgy használni, hogy a környezetünkben kiváltképp a szándékaiknak megfelelő cselekvést. Rájövünk arra, hogy bizonyos szavak, szerkezetek jobban működnek, mint mások. Ha azt mondom: „Sétálunk, Papa?”, erre azt feleli: „Nem”, mert nagyon fáradt. Ha viszont azt mondom: „Veled

szeretek a legjobban sétálni a világon, Papa!”, akkor célba érek, hiszen bármilyen fáradt, mégis mindig elvisz sétálni. A végső cél: a nyelv és a beszéd eszközként való alkalmazása abban a környezetben, kultúrában, amelyikbe beleszülettünk.

Tudnunk kell, hogy rajtunk is múlik gyerekünk fejlődése. A kommunikációs igényére megfelelően válaszoló szülő segíti képességei fejlődését. Így tegyünk:

- Figyeljük úgy gyerekünket, hogy fel tudjuk ismerni kifejező, kapcsolatteremtő vágyát, testbeszédét, nevetését vagy szavait, azaz vegyük észre, ha hangadással, gesztussal vagy szavakkal közlendőjét jelzi. Adjunk elég időt kettőnk arra, hogy egymás válaszai is megszülessenek. Teremtsük meg a válaszadás lehetőségét, várjuk ki türelmesen a választ. Mindig rövid és egyszerű, jól érthető mondatokban beszéljünk hozzájuk. Játékosan kísérjük és értelmezzük érdeklődésének tárgyát, irányát, például ha az autója felé fordul, azt mondjuk:” Igen, ott van az autó. Szép piros autó. Kié ez az autó? Hogy megy az autó?”
- Játsszunk vele sokat bújócskát, „kukucs” játékot, göcögtetőket, labdajátékokat úgy, hogy játékaink közben váltakozzanak a szerepek! Az egyszerű rímes versek, dalok nagy örömet szereznek ebben az életkorban. Külön élmény a finom testi érintés, mely biztonságot nyújt. A legnagyobb élvezet mégis a göcögtetők csattanójánál van, ahol valami igen kellemes, csiklandós érzet kapcsolódik össze a mozgással, a beszéddel. A csattanó késleltetése játék lehet a kommunikáció fenntartására. Aztán már jöhet a nevetés, amely a fénypontja a közös együttlétnek. Erre az élményre, a felhőtlen együttlétre egész életünkön át emlékezünk.
- Csináljunk kedvet a beszédhez, érezhessék, beszélni, a másik emberrel kapcsolatot tartani nagyon jó dolog!
- Vezessük rá, hogy a beszélgetéssel tudjunk egymással közölni a dolgokat, így tudjuk kifejezni érzéseinket! Elmondhatjuk, mit akarunk, és azt is, hogy mit nem. Együtt tudjunk örülni, vicces történeteket mesélünk egymásnak, amin jókat lehet nevetni, még ha azok a vicces dolog nem is velünk történtek meg, hanem a mese szereplőivel.
- Segítsük felismerni, hogy a beszéddel hatni tudunk a másik emberre, és a használata is igen szórakoztató, azaz játszani is lehet vele!
- Örüljünk és támogassuk, ha játszani akar az anyanyelvével: ha új szavakat talál ki, titkos nyelven beszél (pl. Tur-guc ir-gigy ber-ge-szér-gér-nir-gi?), visszafelé mondja ki a szavakat, vagy mindig az ellentétét mondja annak, amit éppen akar. Próbáljunk meg bekapcsolódni, hasonló módon beszélni. Faragjunk rímeket, találjunk ki érdekes történeteket! Ez a játékosság őt is arra készíti, hogy kreatívan közelítsen anyanyelvéhez.

Mit tegyünk, ha nehézségei mutatkoznak a beszéd használatában, a szavak kiejtésében?

Tudjuk, hogy vannak a beszéd-és nyelvi fejlődésnek nehezebb szakaszai, amelyek „túlélését” támogatással kell segítenünk. Ilyen a „Mi ez?” korszak. Ez a két éves kor körüli szókincsrobbanás időszaka, amikor igen rövid időn belül megugrik a gyerek aktív szókincsének mennyisége. Ilyenkor szinte egész nap azt kérdezi, az őt körülvevő tárgyakra rámutatva, „Ez mi? „Ez mi ez? Mi történik? A tárgy–hangsor- jelentés kapcsolat kiépülésének lehetünk szemtanúi. Amikor rámutat egy tárgyra és azt kérdezi: „Ez mi?”, akkor tulajdonképpen azt firtatja, hogy mi (a környezet) hogy hívjuk ezt a tárgyat, mert ő is úgy szeretné megnevezni, azt a nyelvet beszélni, erre a tárgyra azt mondani, amit mi. Mi a feladatom nekem, mint szülőnek ebben a korszakban? Lelkesen válaszolni, a tanulandó szavakat pontosan kiejteni, őt magát a kiejtésben nem javítani, és végig kitartónak és támogatónak maradni. A gyerek ebben a helyzetben azt is élvezi, hogy közben állandóan kapcsolat tart a környezetével. A kérdései megszólítás, kapcsolatfelvétel a körülötte lévőkkel. Ebben a helyzetben a kommunikáció elutasítása (Már százszor mondtam, hogy mi ez! Nem mondom többször!) nem pusztán a szókincsfejlődésében gátolhatja meg, hanem a kommunikációs kedvét is elveheti.

A felnőttekétől eltérő kiejtését soha ne figurázzuk ki, ne szégyenítsük meg ezért. A gyerek eltérő, meg-megakadó kiejtését figyelembe sem vesszük, arra nem reagálunk. Egyszerűen megismételjük azt, amit mondott, a helyes formában a közlés tartalmára koncentrálnak: „Szereted a kakaót?” , „Még kérsz enni?”. Értelmezzük is: megyünk és készítünk neki finom kakaót, illetve kenünk még egy vajjas kenyeret. Ebben az úgynevezett „korrigált visszajelzésben” nem a formára (a rossz kiejtésre) koncentrálnak, hanem szigorúan a közlés tartalmára. Ezzel lehetőséget adunk a két forma (a szülőé és a sajátja) összehasonlítására. Nem próbálunk rá nyomást gyakorolni a pontosabb ejtés érdekében, nem is gúnyoljuk ezért.

Javasoljuk:

- ☺ Ha a csecsemőkori gögicsélést nem váltja fel a gagyogás, vagy a gagyogás néhány hét alatt elsatnyul, monotonná válik, keressünk fel gyermekaudiológiai szakrendelést!

- ☺ Ha a gyerekünk beszéde két-két és fél éves koráig nem indult meg, felétlenül vegyük igénybe koraifejlesztő-logopédus szakember segítségét, keressünk fel egy beszédindító korai fejlesztő központot!
- ☺ Ha az artikuláció, a beszéd érthetősége négy-ötéves korra nem javul jelentősen, nyolc-tíz hangzót még mindig hibásan ejt, keressünk fel logopédust!
- ☺ Az iskolába lépés előtt egy évvel minden beszédhangejtési hibával forduljunk logopédushoz! Az olvasás-írás tanulásának egyik feltétele a tiszta beszédhangejtés.
- ☺ Ha gyakori nátha vagy felsőlégúti betegségek jellemzőek gyerekünkre, keressünk fel gyermek fül-orr-gégész szakembert, vagy gyermekaudiológust, hogy tisztázzuk, hátráltatják-e ezek az állapotok gyerekünk beszédhanghallásának fejlődését.

Felhasznált irodalom:

- 1.) Payne K. J.(2009): Gyerekeink játéka, Budapest. Kláris Kiadó
- 2.) Goebel W.- Glöckler M. (2006): A nagy gyerek-kalauz. Budapest, Dr. Szőke Henrik
- 3.) Stoppard M. (2003): Mit tud a gyerek? Budapest, Park Kiadó
- 4.) Kenesei I. (2000) A nyelv és a nyelvek. Budapest, Corvina Kiadó (online elérhető: <http://www.nytud.hu/nyelv> es nyelvek)
- 5.) Mérei F.-V. Binét Á. (1993): Gyereklélektan. Budapest, Gondolat Kiadó
- 6.) Pléh Cs.-Palotás G.-Lőrök J.(2002): PPL Nyelvfejlődési szűrővizsgálat. Budapest,

Akadémiai Kiadó

- 7.) Gósy M. (1997): Beszéd és óvoda. Budapest, Nikol Kkt.
- 8.) Fehérmé Kovács Zs. - Mácsainé Hajós K. - Szabóiné Nagy É. (2004): Együtt lenni jó... Budapest, Logopédiai kiadó
- 9.) Szabó B. (2002): Mozdulj rá! Mozgással kísért vers- és mondókagyűjtemény.

Budapest, Logopédiai kiadó

- 10.) Kenneth L. Grizzle,-D. Simms (2006): Korai nyelvi fejlődés és az ezzel összefüggő

tanulási nehézségek. Gyerekgyógyászati Továbbképző Szemle.

11.) Neumann S.(2006): Beszéljünk együtt! Budapest, Mosolyogj bátran!
Közhasznú

Egyesület, ELTE BGGYK, Demoszthenesz Egyesület

12.) 1993. évi LXXIX. törvény a közoktatásról

13.) Gopnik A.- Kuhl P. Melzoff A. (2008): Bölcsék a bölcsőben. Budapest,
Tiporex Kiadó

Csécsei Edit logopédus

Kertvárosi Tanyán voltunk

Katica csoport

A Boldog Gyerek “összetevői”

Tele van az internet olyan írásokkal, hogyan neveljünk boldog gyereket. Érdeemes azonban ennél mélyebbre menni: Milyen egy boldog gyerek?

Ezt a kérdést érdemes feltenni és akkor eljutunk oda, hogy milyen összetevők szükségesek a gyereknevelésben. A címen megakadnak majd páran, hiszen mi az, hogy a boldog gyerek „összetevői”? A gyerek nem egy étel recept, aminek összetevői lennének. A boldogságához azonban létezik néhány alapvető összetevő.

Boldog gyerek – Van döntési szabadsága

Szomorú gyerek az, akiről csak mások döntenek, akivel csak úgy történik ez meg az, amikre neki nincsen befolyása. Nem kell itt feltétlenül nagy dolgokra gondolni, inkább a történések mennyisége fontos. Ha minden nap mások mondják meg, hogy mit vegyen fel, ha meg kell ennie a legrosszabb ételleket, ha örülnie kell annak, hogy nálunk vannak az ismerőseink gyerekei, akiket ő nem nagyon kedvel, akkor túl gyakran nincsen lehetősége dönteni.

Persze, hogy ebben a társadalomban a gyerekeknek is sok kötelezettsége van. Iskolába kell menni, ehhez nem lehet fáradt, ezért este időben kell aludnia menni, ... és sorolhatnánk tovább. Ettől még számos lehetőség van arra, hogy választási lehetőséget adjunk neki. „Itt ez a három ruha, ma melyiket vennéd fel szívesen?”

Amikor pedig a szülőnek, segítségre van szüksége tőle, sokszor még akkor is fogalmazhatunk úgy, hogy legalább annak időpontját megválaszthassa, ha már egyszer annyira benne van egy játékban.

Az nem döntési szabadság a gyerek számára, amikor a szülő felkínál lehetőségeket, de közben erősen befolyásolja, hogy melyiket válassza.

A gyerek előtt álló választási lehetőségek legnagyobb mennyisége olyan, hogy bárhogyan dönt is a gyerek, az nem jelent ránézve tragédiát. Ahhoz, hogy egy-két komoly dologban, amelyek veszélyeket jelenthetnek számára, könnyebben érvényesülhessen a szülő tapasztalatokból fakadó erőteljesebb akarata, ahhoz a mindennapokban jól tesszük, ha távol tartjuk magunkat a gyakori beavatkozástól.

Vannak céljai és elér célokat

A gyerekeknek vannak céljaik. Már akkor is vannak, amikor az időfogalmuk még más, mint egy felnőtté. Talán csak annyi a célja, hogy levegyen valamit egy polcra, amit még nehezen ér el. Később vannak olyan céljai, amelyekhez már időt rendel, mondjuk zsebpénzt gyűjt valamire. Hamar megfogalmazznak olyan célokat, hogy „mik lesznek ők, ha nagyok lesznek”, vagy közelebbi terveik vannak, mint például „Anyá, szeretnék lovagolni!”

A szülő első feladata a gyerek céljaival kapcsolatban az, hogy ne kicsinyelje le azokat!

Tudom, hogy felnőttként, az élet „súlyos realitásai” alapján nehéz megállni, hogy Apa azt mondja a gyereknek: „Ugyan már! A világon alig száz emberből lett eddig úrhajós! Olyan célt fogalmazz meg, ami megvalósítható!” Az világos, hogy ez az Apa szeretné megóvni őt a későbbi „csalódástól”, de ezzel *most* okoz neki csalódást a jelenben!

Hagyni kell a gyereket, hogy azt tervezzen, amit csak szeretne, feltéve, hogy nem valami veszélyes vagy romboló dologról van szó. Ennek még az sem mond ellent, hogy egy gyerek bizonyos korszakában képes akár naponta tucatnyi célt is megfogalmazni. Persze, hogy nem lesz egyszerre úrhajós, mozdonyvezető, autóversenyző és még sok minden. De miért kellene előre elvenni tőle a lehetőséget, hogy bármi legyen. Akinek elveszik az álmait, annak elveszik a jövőjét is, hiszen a tervek nem a múltból szólnak.

A gyerek saját motivációját kell megőrizni, s ennek kulcsa az, hogy nem romboljuk le a céljaiba vetett bizalmát.

Mit történik azzal a gyerekekkel, akinek lekicsinylik, megvalósíthatatlannak minősítik az álmait? Elveszíti majd a motivációját. Erre „motiváció kutatók” most rákérdeznének: a külsőt vagy a belsőt? ... “Pokolba a külső motivációval!”

Böbe Majom is tud képet mázolni, ha banánt adnak neki érte. Na jó! Valójában nem gondolom ennyire szélsőségesen, csak úgy látom, hogy túlságosan a külső motivációra helyeződött manapság a hangsúly a gyereknevelésben.

Ismeri és betartja a szabályokat

Emberi közösségekben szabályok biztosítják az emberi együttműködést, akár részese volt valaki ezek megalkotásának, akár bele született, vonatkoznak rá. Ez a helyzet egy óvodában vagy iskolában is, de a gyerek legszűkebb közösségében, a családban is léteznek szabályok.

Egy általában “sáros” gyerek, aki állandóan megszegi a szabályokat, az foglyává válik saját tetteinek. Túl sok dolognak nem szabad róla kiderülnie. A figyelmét két dolog köti majd le leginkább, az egyik, hogy ne derüljön ki semmi, a másik pedig az, hogy ne kövessen el újabb tetteket, mert amúgy tudja, hogy újra elfog követni olyanokat. Az a gyerek pedig, akinek már ennyire magán van a figyelme, kikerül a környezettel való szabad kommunikációból.

Szülőként arra érdemes törekedni, hogy legalább otthon a szabályok értelmesek, követhetők és a gyerek számára ismertek legyenek, mert ekkor lesznek számára könnyebben betarthatók. Szerencsés, ha a család együtt hozza létre szabályait, tehát a gyereknek is szava van azok megalkotásában.

Ha vannak szabályok és ismertek, akkor legalábbis ebben a vonatkozásban már csak arra van szükség egy boldog gyerek számára, hogy a szülei jó példát mutassanak, mert bármilyen nevelő szándékú beszélgetésnél értékesebb az, amit a szülő viselkedésével képvisel.

Jók a visszajelzései, mások értékesnek tartják

Dicséret és elismerés nélkül a gyerek nem kap megerősítést arra, hogy amit tesz, és így ő maga is értékes. A regényekben léteznek magányos öntudatos hősök, akik a tévútra tévedt emberiséggel szemben egyedül tudják, hogy mi a jó, és töretlenül haladnak megmentő céljai felé. Ne várjunk el ilyen tudatosságot egy gyerektől. Szüksége van a visszacsatolásra, hogy jó irányba megy.

A gyerekek általában nem buták, amíg az általános iskolákban előírt feleslegesen nagy mennyiségű tananyag „be nem bizonyítja nekik”. Még akik kiváló képességeik és kiemelkedő szorgalmuk folytán képesek is „5-ösök” lenni,

azok között is mennyi neurotikust találunk majd, hiszen állandóan másoknak kellett megfelelnie és egész gyerekkora stresszben telt el.

A modern kor állandó értékelési kényszere nem segíti a gyerekeket. Osztályzatok, minősítések, oklevelek. Elég ebből pár leminősítő tétel, s a gyerek már is úgy érezheti, hogy ő kevésbé értékes, ez pedig önbecsülésének csökkenéséhez vezet. Az olyan oktatási szisztémák, melyek a gyerek tudását legfeljebb saját maga korábbi állapotához, nem pedig másokhoz hasonlítják, kevesebb a stresszt jelentenek a gyerek számára.

A gyerek nem várja el, hogy azt mondjuk neki, hogy „szép tornyot raktál az építőkockákból”, amikor pedig azok éppen leestek. Azzal azonban segíthetjük apróbb és nagyobb céljai elérésében, hogy mi magunk nem csinálunk drámát az ő sikertelenségeiből, hanem biztatón nézünk rá és úgy beszélünk vele. Lehetünk őszinték. A megértés és valami olyan mondat, hogy „Még egy kis gyakorlás és menni fog!” vagy valami hasonló, segít neki.

*Nem az a lényeg, hogy mások miben jobbak nála,
hanem az, hogy ő mire büszke.*

Ahhoz azonban, hogy az előző elv hasznára lehessen a gyerekeknek, őt magát is érdemes arra szoktatni, hogy ne kicsinyítse le mások érdemét.

A boldog gyerek környezete sem boldogtalan

Az első négy pont nem valósul meg anélkül, hogy a gyereket kedvező környezet ne venné körül. Ezért ezt akár írhatnánk a lista elejére is. Néha egy-egy szülőnek, rokonnak, pedagógusnak akkora pozitív hatása lehet egy gyerekre, hogy képes kiegyenlíteni a környezet egyéb negatív hatásait.

Egy optimálishoz közelítő környezet két okból is alapvető egy boldog gyerek életéhez. Az első az, ahogyan ők bánnak vele, a második azonban abból következik, hogy a gyerekek mélyen át tudják élni a felnőttek örömét vagy bánatát. Ezért az olyan gyerek, aki körül sok az élettal elégedetlen felnőtt, gyakran együttérzést mutat majd feléjük, így legalább részben osztozik majd velük azok negatív érzelmeiben.

*A boldog gyerek mögött tehát ott áll egy-két gondos szülő,
valamint pár lelkes pedagógus és más ismerősök, jó esetben
pedig saját barátai is.*

Ez az ötödik pont nem jelenti azt, hogy egy boldog gyerek körül csak boldog felnőttek vannak. Az maximalizmus lenne. Egy aktív felnőttek vannak problémái, mert rendelkeznek célokkal. Ezért néha gondterhelt is lehet, ez azonban önmagában sosem lesz akadály a gyerek boldogsága előtt. Egy tevékeny felnőtt amúgy inkább jó példa számára, azt pedig megérti, hogy néha még a legkiegyensúlyozottabb felnőtteknek is lehetnek nehezebb napjaik.

Novák Ferenc

forrás:gyerekneveles.hu

Katica csoport

Óvodánkban dolgozó pedagógiai munkát segítő szakemberek

Csécsei Edit - *logopédus, nyelv- és beszédfejlesztő tanár*

Foglalkozások heti két alkalommal:

szerda: 08⁰⁰ – 09³⁵

péntek: 08⁰⁰ – 10¹⁵

Koltai Kinga – *pszichológus*

Óvodánkban heti egy alkalommal tartózkodik:

kedd: 08⁰⁰ – 12³⁰

Szilajné Bárdos Mária - *gyógypedagógus*

Óvodánkban heti egy alkalommal tartózkodik:

hétfő: 8⁰⁰ – 12³⁰

Szakembereinkkel az itt tartózkodásuk ideje alatt az óvoda telefonszámán tudják felvenni a kapcsolatot.

Tóth-Pap Erika – *szociális munkatárs*

A Napraforgó család és gyermekjóléti központ óvodánkhoz kijelölt munkatársa.

Elérhetősége: *hétköznapokon 8 és 17 óra között*

Tel.: +3620/267-3341

E-mail: toth-pap@napraforgo16.hu

Programok, ünnepek óvodánkban

Tervezett programjaink megvalósulásáról, és pontos részleteiről aktuálisan tájékoztatjuk Önöket email-ban, és a csoportos faliújságokon.

Térítésmentes foglalkozásaink:

Úszás: heti 1 alkalom

Ideje: csütörtök 10⁴⁵-11.30

Színhelye: Erzsébet ligeti uszoda

Indulás: 10¹⁵-kor külön busszal

Korcsolya: Előre láthatóan a második félévben indul

Katolikus hittan: heti 1 alkalommal

kedd 15¹⁵-15⁴⁵

hittantanár: *Mincsics Csilla*

Október:

- **02.** (hétfő) *Fényképezés*
- **04.** (szerda) *Állatok Világnapja*
- **11.** (szerda) *Erzsébet ligeti színházban* az „Aladdin” c. táncos mesejátékot nézik meg a Katica csoportosok
- **20.** (péntek) *Nevelés nélküli munkanap*

November:

- **10.** (kedd) *Márton nap*
- **21.** (kedd) *Egészségnap*

December:

- **06.** (szerda) délelőtt érkezik óvodánkba a *Mikulás*
- **18.** (hétfő) *adventi délutánt*
- **19.** (kedd) délelőtt tartjuk *karácsonyi ünnepségünket*

Január

- Az óvónénik a Katica és a Pillangó csoportban két napos *nyíltnapot* tartanak.

Február:

- **02.** (péntek) *Medve nap*
- **13.** (kedd) *Farsang*

Süni csoport

Ehető hóember nyárs

A gyümölcsnyársak elkészítéséhez a banánt vastag szeletekre vágjuk, hogy kialakuljon a test. Különböző színű, vagy bármilyen más almából vágjunk gyümölcs alakú félholdat, mely a kalap háromszögét alkotja. Végül a szőlőt kettévágjuk, hogy elkészítsük a kalap gömbjét, de használhatunk áfonyát, szedret... A babát három szelet banán, majd az alma, majd a szőlő befűzésével állítjuk össze. Díszítsük mazsolával vagy csokoládé chips-vel, hogy szimulálja a gombokat és a szemeket. Orrához, mangót, vagy őszibarackot, karjaihoz pedig sós pálcikát használjunk..